

Ryś, Jan

XVIII Międzynarodowa Stała Konferencja Historyków Wychowania "Szkolnictwo w zmieniających się społeczeństwach. Badania historyczne i porównawcze (ok. 1750-1996)", Kraków, 6-9 sierpnia 1996

Rozprawy z Dziejów Oświaty 38, 187-188

1997

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

XVIII Międzynarodowa Stała Konferencja Historyków Wychowania
„Szkolnictwo w zmieniających się społeczeństwach.
Badania historyczne i porównawcze (ok. 1750–1996)”
Kraków, 6–9 sierpnia 1996

Od 1979 roku międzynarodowe stowarzyszenie historyków oświaty ISCHE (International Standing Conference for the History of Education) organizuje coroczne konferencje poświęcone przemianom oświatowym na świecie w historycznych uwarunkowaniach. Ogólnosiwiatowy zasięg tych spotkań i ważkość poruszanej tematyki, nadaje im niezwykłą rangę, a dla miast, w których są organizowane, stanowią niezwykle ważne wydarzenia w ich życiu naukowym i stanowią dla nich swoisty rodzaj promocji na arenie międzynarodowej. Z osiemnastu odbytych dotychczas spotkań tylko dwa odbyły się w Polsce. W 1980 r. II konferencja ISCHE obradowała w Jabłonnej k/Warszawy, natomiast za miejsce obrad ostatniej, czyli osiemnastej już konferencji wybrano Kraków.

Oficjalnym organizatorem spotkania była Katedra Historii Oświaty i Wychowania Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, a faktycznym animatorem był prof. Czesław Majorek, długoletni członek i członek zarządu ISCHE.

Na konferencję wpłynęło około 160 zgłoszeń niemal ze wszystkich ważniejszych ośrodków uniwersyteckich na świecie. Łącznie z osobami towarzyszącymi zjechało do Krakowa blisko 200 uczestników z 29 krajów świata, w tym z tak egzotycznych jak Malediwa czy Tajwan. Polską naukę reprezentowała 24-osobowa grupa uczonych z ośrodków naukowych Gdańska, Katowic, Kielc, Poznania, Rzeszowa, Warszawy, Wrocławia, Zielonej Góry i Krakowa. Obrady toczyły się w gmachu głównym krakowskiej WSP. Językiem oficjalnym konferencji był język angielski, chociaż dopuszczone były wystąpienia w językach francuskim i niemieckim. Każdy z uczestników otrzymał przed rozpoczęciem szczegółowy program konferencji oraz książkę abstraktów zawierającą krótkie streszczenia referatów.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali prof. Cz. Majorek i rektor WSP w Krakowie prof. Feliks Kiryk. Zebranych przywitał także

prezydent ISCHE prof. Richard Aldrich. Od strony organizacyjnej przewidziano referaty plenarne inaugurujące codzienne obrady, spotkania w pięciu grupach seminaryjnych i dyskusje panelowe. Wygłoszono ogółem 13 referatów plenarnych. Zainaugurował je prof. Kas Mazurek (The University of Lethbridge, Alberta, Kanada), który omówił problem interpretacji wolności i autonomii w historiografii oświatowej w odniesieniu do przeszłości, teraźniejszości i przyszłości (*Educational Historiographies as Interpretations of Freedom and Autonomy: Past, Present and Future Trends*). Drugi referat plenarny wygłoszili prof. Ryszard Pachociński (Uniwersytet Warszawski) i prof. Józef Szymański (WSP Kraków), prezentując najnowsze transformacje oświatowe w Polsce (*Polish Education in the Period of Change*).

Kolejny dzień obrad rozpoczęto referatami wygłoszonymi przez prof. Manfreda Heinemana (University of Hannover), który dotyczył zmian koncepcji oświatowych w niemieckiej tradycji prawniczej (*The History of Schooling in the German Legal Tradition from the Enlightenment to Today*) i Eleny Rogatchevy (Vladimir Pedagogical University, Rosja), poświęconym nowemu wychowaniu w kontekście szkolnictwa europejskiego (*Progressive Education and European School*). W części popołudniowej wystąpił prof. Giovanni Genovesi (University of Ferrara), który mówił o szkole w przemianach społecznych i refleksjach historycznych jako podstawach w teorii szkoły (*L'ecole et transformation sociale. Reflexions historiques pour une theorie de l'ecole*) oraz prof. Roy Lowe (University of Wales, Swansea, Anglia) prezentując wzajemne powiązania pomiędzy przemianami społecznymi a mobilnością społeczną (*Formal Education and the Suppression of Social Mobility: A View of the Linkages Between Schooling and Social Change*).

W dniu 8 sierpnia wygłoszono dalsze cztery referaty plenarne: prof. John Ramsland (The

University of Newcastle, Australia) mówił na temat szkolnictwa dla dzieci z obszarów peryferyjnych w post-kolonialnej Australii (*Schooling Outback Children in Post-Colonial Australia*), prof. Pere Sola (Universitat Autònoma Barcelona) skoncentrowała się na ostatnich dokonaniach w szkolnictwie hiszpańskim (*A Critical Lecture of Educational Reformism in Spain: 1970–1996*), prof. L. Glenn Smith (Northern Illinois University, DeKalb, USA) zajął się rolą fizyki kwantowej w akcie poznania i implikacjami mistrzów Wu Li dla historii wychowania (*Quantum Physics and the Act of Knowing: Implications of the Wu Li Masters for Education History*) i prof. Goeffrey J. Giles (University of Florida) wystąpił z ciekawym referatem dotyczącym studentów niemieckich w okupowanej Polsce (*Confirming Their Prejudices: German Students in Nazi-Occupied Poland*).

Ostatni dzień obrad zainaugurował referat prof. Johannes H. Jordanna (University of South Africa) analizujący przemiany szkolnictwa w zmieniających się społeczeństwach Afryki przed i po uzyskaniu przez nie niepodległości (*Schooling in Changing African Societies: Before and After Independence (c. 1950–1996)*). Następnie prof. Christoph Luth (University of Potsdam) mówił o wychowaniu estetycznym w świetle listów F. Schillera, starając się wykazać czy wychowanie takie może dokonać rewolucyjnych przemian (*Reform of Society and State Aesthetic Education? Schiller's Letters on the Aesthetic Education of Mankind (1775)*). Ostatni referat plenarny wygłosił R. Aldrich (University of London) na temat roli jednostki w przemianach edukacyjnych (*The Role of the Individual in Educational Reform*).

Referaty plenarne poprzedzały codzienne obrady grup seminaryjnych. Organizatorzy wyodrębnili pięć zespołów tematycznych obradujących pod kierunkiem dwóch moderatorów dobieganych z Polski i z zagranicy. Tematem obrad pierwszej grupy kierowanej przez prof. Ervina V. Johannmeiera (University of South Florida) i prof. Irenę Szybiak (Uniwersytet Warszawski) były przemiany ekonomiczno-społeczne a ewolucja wychowania. Paralele i odwracalność relacji w dziejach nowszych i najnowszych. W grupie tej wygłoszono łącznie 23 referaty.

Druga grupa obradowała nad Edukacyjnymi konsekwencjami przemian politycznych w okresie modernizmu i postmodernizmu. Poczynaniami obradujących kierowali prof. Marc Depaepe (Katholieke Universiteit Leuven) i prof. Ryszard Kucha (Uniwersytet Marii Curii Skłodowskiej w Lublinie). Wysłuchano i przedyskutowano tu 21 referatów.

Dzieje reform edukacyjnych. Czy i w jakiej mierze przemiany edukacyjne mogą podlegać działaniom legislacyjnym? – stanowiły jądro obrad kolejnej grupy seminaryjnej pod kierunkiem prof. Williama Bruneau (University of British Columbia, Kanada) i prof. Kaliny Bartnickiej (PAN w Warszawie). Wygłoszono w tej grupie 19 referatów.

W grupie czwartej zaprezentowano 22 referaty, które tematycznie związane były z ogólnym problemem sformułowanym jako: Wpływ teorii edukacyjnej na przemiany w dziedzinie oświaty i wychowania. Cele, treści, metody, organizacja i administracja oświaty i wychowania. Dyskusjami tej grupy kierowali prof. Jeroen Dekker (University of Groningen, Niderlandy) i prof. Julian Dybiec (Uniwersytet Jagielloński).

Tematem obrad ostatniej grupy były Teoretyczne problemy historiografii i metodologii badań dziejów wychowania w okresie modernizmu i postmodernizmu. Zgłoszono tutaj 16 referatów. Obrad toczyły się pod przewodnictwem prof. Henry Hodysha (University of Alberta, Kanada) i dr Leszka Zasztowta (PAN w Warszawie).

W ostatnim dniu zorganizowano także obrady okrągłego stołu grupujące się wokół dwóch zagadnień. Pierwsze z nich dotyczyło interwencjonizmu państwa w rozwój szkolnictwa, a obradami kierowała prof. Margaret A. Wizner (The University of Lethbridge, Kanada). Drugi zespół kierowany przez prof. Z. Rutę (WSP Kraków) obradował nad regionalizmem w badaniach historyczno-oświatowych.

Na zakończenie konferencji odbyło się także spotkanie prezydium ISCHE, w trakcie którego ustalono m.in. termin i miejsce obrad XIX konferencji. Odbędzie się ona w Dublinie, a temat obrad sprecyzowano jako: *Faiths and Education. Historical and Comparativ Perspectives (c. 1500–1997)*.

Jan Ryś